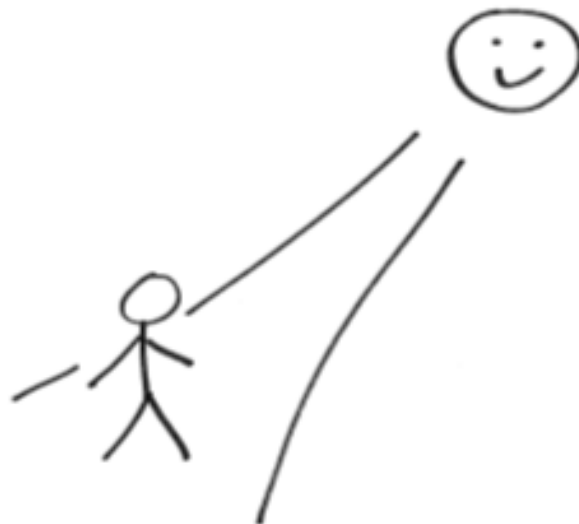

**Samenwerkingsverband
Fryslân-Noard**

Ondersteuningsplan 2018-2022

Procedures behorend bij Ondersteuningsplan 2018-2022

Inhoud

Procedure Aanvraag ondersteuningsmiddelen LWOO en PrO, inclusief Opting Out LWOO-criteria	3
Uitgangspunten	3
Procedure aanvraag ondersteuningsmiddelen LWOO en PrO.....	3
Bijlage 1 Inhoud dossier voor aanvraag ondersteuning PrO en LWOO	6
Bijlage 2 Landelijke criteria PrO	7
Bijlage 3 Aanvraag bijzondere groepen: criteria en dossierinhoud	8
Procedure Aanvraag Toelaatbaarheidsverklaring VSO	9
Procedure	10
Uitleg m.b.t. het invullen.....	11
Procedure Van speciaal naar gewoon	12
Overstap van speciaal naar gewoon.....	12
Symbiose.	13
Van onderwijs in gesloten naar het V(S)O.....	13

Procedure Aanvraag ondersteuningsmiddelen LWOO en PrO, inclusief Opting Out LWOO-criteria

Uitgangspunten

- Het SWV kiest ervoor om per 01-01-2017 opting out toe te passen wat betreft criteria LWOO.
- De verantwoordelijkheid voor het toekennen van een aanwijzing LWOO of een TLV voor Praktijkonderwijs wordt in ieder geval tot 1-1-2018 neergelegd bij het SWV.
- Het SWV zet zich in om de (bureaucratische) lasten voor scholen en de (test) belasting voor leerlingen zo klein mogelijk te houden.
- Het SWV monitort de leerlingaantallen op niveau van het SWV en maakt beleid bij een (dreigende) overschrijding t.o.v. het peilpercentage.
- De aanvragende school is verantwoordelijk voor:
  - het onderzoek,
  - de communicatie met ouders,
  - de aanvraag voor deze vorm van extra ondersteuning
  - de monitoring van de eigen leerling gegevens.

Procedure aanvraag ondersteuningsmiddelen LWOO en PrO

1. Aanmelding

a. Aanvraag indienen

De school voor VMBO of praktijkonderwijs onderzoekt of aangemelde leerlingen in aanmerking komen voor PrO op basis van de wettelijke criteria en voor LWOO op basis van de eigen SWV-criteria. De (gemotiveerde) aanvraag voor extra ondersteuning wordt, na overleg met ouders, ingediend door het bevoegd gezag van de school voor VMBO of PrO¹. De school maakt hiervoor gebruik van het daarvoor bestemde formulier. Het onderliggende dossier hoeft niet meegestuurd te worden maar moet wel op de aanvragende school aanwezig zijn. Het SWV controleert steekproefsgewijs jaarlijks en systematisch een aantal onderliggende dossiers. Indien nodig voor advies en/of besluitvorming kan het SWV dit dossier opvragen.

b. Tijdstip van indiening van de aanvraag

De aanvraag moet uiterlijk 12 weken voor 1 oktober zijn ingediend (1 juli). Hierbij is rekening gehouden met de wettelijke termijn van maximaal 10 weken (in het kader van de zorgplicht) tussen inschrijving en plaatsing op een passende onderwijsplek.

Indien een leerling pas na de zomervakantie wordt aangemeld bij een school voor VO en in aanmerking komt voor LWOO of PrO dan treedt de speedprocedure² in werking.

c. Inhoud dossier / aanvraagformulier

De inhoud van het dossier voldoet aan het inrichtingsbesluit WVO art 15d lid 1 (zie bijlage)

Voor het aanvragen van een aanwijzing LWOO en een TLV voor PrO is een apart formulier beschikbaar.

d. Afspraak po – vo

Met het samenwerkingsverband Friesland (primair basisonderwijs) wordt overlegd over het opnemen van een inschatting over LWOO/PrO bij het schooladvies.³

---

¹ M.i.v. 1-1-2016 is het wettelijk gezien mogelijk dat elke school voor voortgezet onderwijs een aanvraag voor LWOO of PrO indient. Het is aan het samenwerkingsverband om hier nadere afspraken over te maken. In ons geval kiezen we ervoor om alleen scholen voor VMBO en Praktijkonderwijs een aanvraag voor LWOO of PrO in te laten dienen bij het SWV.

² Nog nader uit te werken

³ Het schooladvies van de basisschool is leidend voor de toelating tot het vmbo, havo en vwo. Voor LWOO en PrO geldt dat niet. Het SWV VO bepaalt of een leerling toelaatbaar is tot het PrO of aangewezen is op LWOO. Bovendien staat LWOO los van het school-advies, omdat het een constatering is over de ondersteuning die een leerling naar verwachting nodig heeft na plaatsing in het vmbo. Het is dus niet zo dat de basisschool bepaalt of een leerling in aanmerking komt voor LWOO. Een basisschool kan een advies voor PrO geven maar dat is niet leidend: Het SWV bepaalt of een leerling voldoet aan de criteria en daarmee toelaatbaar is tot het PrO.

2. Deskundigenadvies

Net als bij het afgeven van een TLV voor het VSO is ook bij het afgeven van een aanwijzing voor LWOO en een TLV voor het PrO een tweetal deskundigheidsadviezen verplicht. Namens de aanvragende school wordt een advies gegeven door de voorzitter van de toelatingscommissie of de zorg coördinator (zijnde, in de zin van de wet, een deskundige op het terrein van vmbo en praktijkonderwijs). Het andere advies wordt gegeven door een lid van de PCL-PaO (zijnde een psycholoog /orthopedagoog).

3. Besluitvorming

a. Toekenning aanwijzing LWOO en TLV PrO

Voor de aanwijzing voor LWOO en de TLV voor PrO geldt dezelfde besluitvorming als voor het afgeven van een TLV voor het VSO. De PCL-PaO brengt een advies uit aan de directeur van het SWV. De directeur besluit over het afgeven van een aanwijzing voor LWOO en een TLV voor PrO.

b. Criteria, - signalerings- en testinstrumenten

- I. Tot 1 augustus 2018 blijven de landelijke criteria voor PrO gelden. Voor LWOO heeft het SWV per 01-01-2017 middels Opting Out de criteria aangepast. De criteria voor PrO en de aangepaste criteria voor LWOO staan vermeld in het bijlage 2. (Inrichtingsbesluit WVO, voor LWOO met aanpassingen).
- II. Het blijft mogelijk om een TLV voor PrO aan te vragen voor bijzondere groepen leerlingen (de zogenaamde 'bijzondere regeling'. Alleen een PrO school kan dit aanvragen bij het SWV.
- III. Het is verplicht om gebruik te maken van de vastgestelde screenings- en testinstrumenten, die jaarlijks via een ministeriële regelgeving worden gepubliceerd.
- IV. Voor het bepalen van leerachterstanden wordt in principe gebruik gemaakt van het leerlingvolgsysteem van de basisschool.

c. Grensvlak LWOO, PrO, vso (Strijdige criteria).

Middels een motivatie geeft de aanvragende school bij strijdige criteria aan of men kiest voor een aanvraag voor LWOO of PrO. Hierbij wordt gekeken naar aspecten als leerbaarheid, zelfvertrouwen, kwetsbaarheid. De PCL-PaO neemt dit mee in haar advies en de directeur in het besluit. Indien er een afwijkend advies /besluit genomen gaat worden, wordt dit voor de uiteindelijke besluitvorming besproken met de aanvragende school. Mocht blijken dat er, afwijkend van de aanvraag, een andere besluit gevraagd wordt dan hoeft de aanvraag niet opnieuw te worden ingediend door de school, maar geschiedt dit op basis van de gegevens die zijn ingediend bij de oorspronkelijke aanvraag.

d. Termijnen

Het SWV meldt binnen twee weken of de aanvraag compleet is. Indien dit niet het geval is heeft school twee weken de tijd om de aanvraag compleet te maken. Dit alles met inachtneming van de wettelijk termijn van maximaal 10 weken in het kader van de zorgplicht.

4. Beroep- en bezwaar

Indien ouders en/of scholen het niet eens zijn met een besluit van het SWV bestaat de mogelijkheid om hiertegen in bezwaar te gaan bij de landelijke geschillencommissie Passend Onderwijs waarbij het SWV is aangesloten.

5. Communicatie met ouders

- a. Scholen dienen de aanvraag voor LWOO of PrO in na overleg met ouders (conform de wet op het Voortgezet Onderwijs). Het SWV stuurt een afschrift van het besluit over de toekenning van de aanwijzing voor LWOO of de TLV voor PrO aan ouders (eveneens conform de WVO).
- b. Via de website van het SWV worden ouders geïnformeerd over de veranderingen, procedures en de ondersteuningsmogelijkheden op het gebied van LWOO en PrO.

6. Administratie TLV's en aanwijzingen

- a. Het SWV bewaart, conform de wetgeving inzake Passend Onderwijs, de aanvraag voor een aanwijzing of een TLV maximaal twee jaar nadat de leerling is uitgeschreven op het VO. De aanvragende school bewaart het onderliggende dossier conform de daar geldende voorschriften.

7. Verantwoording⁴

De schoolbesturen leveren jaarlijks monitoringsgegevens aan bij het samenwerkingsverband zodat het samenwerkingsverband eventuele knelpunten op samenwerkingsverbandniveau vroegtijdig kan signaleren

---

⁴ *Verantwoording van deze ondersteuningsmiddelen wordt miv 1-1-2016 meegenomen in de (in ontwikkeling zijnde) verantwoording procedures binnen het SWV*

Bijlage 1 Inhoud dossier voor aanvraag ondersteuning PrO en LWOO

AMvB Integratie LWOO en PrO in passend onderwijs:

In het Inrichtingsbesluit WVO artikel 15d wordt beschreven welke informatie aangeleverd moet worden bij de aanvraag voor een aanwijzing LWOO of TLV voor PrO.

Toegevoegd: aanpassingen SWV Fryslân-Noard.

Het leerling dossier voor aanvraag TLV voor PrO omvat de volgende informatie:

- a. de door het bevoegd gezag gegeven motivering die gebaseerd is op ervaringen met de leerling in het onderwijsleerproces, zoals die onder meer blijken uit het onderwijskundig rapport, als bedoeld in artikel 42 van de Wet op het primair onderwijs en artikel 43 van de Wet op de expertisecentra,
- b. de leerachterstand van de leerling,
- c. het intelligentiequotiënt van de leerling, en
- d. de zienswijze van de ouders (schriftelijk).

Het leerling dossier voor aanvraag aanwijzing LWOO omvat de volgende informatie:

- a. de door het bevoegd gezag gegeven motivering die gebaseerd is op ervaringen met de leerling in het onderwijsleerproces, zoals die onder meer blijken uit het onderwijskundig rapport, als bedoeld in artikel 42 van de Wet op het primair onderwijs en artikel 43 van de Wet op de expertisecentra,
- b. de leerachterstand van de leerling, en
- c. indien nodig voor onderbouwing van de keuze LWOO ipv PrO, het intelligentiequotiënt van de leerling.

Toelichting onderdeel b. leerachterstand:

De leerachterstand van de leerling is de uitkomst van 1 minus (DLE/DL), waarin:

- DLE de afkorting is van didactische leeftijdseenheden en het aantal maanden onderwijs dat behoort bij het niveau dat de leerling feitelijk heeft bereikt, en
- DL de afkorting is van didactische leeftijd en het aantal maanden is dat een leerling vanaf groep 3 in de perioden van september tot en met juni was ingeschreven bij een school als bedoeld in artikel 1 van de Wet op het primair onderwijs of een school voor speciaal onderwijs als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de expertisecentra.

Screenings- en testinstrumenten:

Bij de beslissing op de aanvraag controleert het samenwerkingsverband of het bevoegd gezag voor de gegevens van de onderdelen b tot en met c, gebruik heeft gemaakt van de vastgestelde screenings- of testinstrumenten die jaarlijks voor 1 oktober bij ministeriële regeling worden vastgesteld.

De testinstrumenten voor de gegevens van het onderdeel c worden toegepast onder verantwoordelijkheid van een diagnostisch geschoold psycholoog of diagnostisch geschoold orthopedagoog.

Bijlage 2 Landelijke criteria PrO

AMvB Integratie LWOO en PrO in passend onderwijs:

In het Inrichtingsbesluit WVO artikel 15d wordt beschreven op basis van welke criteria het SWV een aanvraag voor PrO mag toewijzen.

Criteria Praktijkonderwijs

Het samenwerkingsverband wijst de aanvraag voor praktijkonderwijs uitsluitend toe, indien:

- a. IQ 55 tot en met 80,
en
- b. een leerachterstand op tenminste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen, ten minste één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft en deze leerachterstand gelijk is aan of groter is dan 0,5.

Criteria LWOO

Eigen criteria SWV Fryslân-Noard in het kader van Opting Out.

Het samenwerkingsverband wijst de aanvraag voor leerwegondersteunend onderwijs uitsluitend toe, indien:

- a. een leerachterstand heeft op tenminste twee van de vier domeinen inzichtelijk rekenen, begrijpend lezen, technisch lezen en spellen, ten minste één van deze twee domeinen inzichtelijk rekenen of begrijpend lezen betreft en deze leerachterstand is gelegen binnen de bandbreedte van 0,25 tot 0,5.

Grensvlak LWOO en PrO

Voor een leerling die wat intelligentiequotiënt of leerachterstand betreft, voldoet aan de vereisten voor toelaatbaarheid tot het praktijkonderwijs en die wat de overige vereisten betreft voldoet aan de vereisten om aangewezen te zijn op het leerwegondersteunend onderwijs, kan een leerling toelaatbaar worden verklaard tot praktijkonderwijs of aangewezen worden op het leerwegondersteunend onderwijs, afhankelijk van de door het bevoegd gezag gegeven *motivering* (zie dossierinhoud, onderdeel a).

Toevoeging SWV Fryslân-Noard

In geval van twijfel bij leerlingen in het grensgebied LWOO en PrO wordt aangeraden een intelligentieonderzoek af te nemen. Indien in uitzonderlijke gevallen voor een leerling met leerachterstanden op begrijpend lezen én inzichtelijk rekenen in het PrO-gebied ($LA \geq 0,5$) een Aanwijzing LWOO wordt aangevraagd, zijn IQ gegevens ter onderbouwing van de motivering vereist.

! Opstroom: een PrO-beschikking is ook geldig in het LWOO.

Bijlage 3   Aanvraag bijzondere groepen: criteria en dossierinhoud

AMvB Integratie LWOO en PrO in passend onderwijs):

In het Inrichtingsbesluit WVO artikel 15e wordt de aanvraag voor bijzondere groepen leerlingen beschreven (criteria en inhoud dossier).

De aanvraag voor bijzondere groepen leerlingen kan alleen ingediend worden door een PrO-school.

Criteria

1. Op grond van artikel 10g, vijfde lid, van de wet kan tevens een aanvraag voor toelaatbaarheid tot het praktijkonderwijs bij een samenwerkingsverband worden ingediend voor een leerling voor wie het zorg- en onderwijsaanbod van het praktijkonderwijs naar het oordeel van dat bevoegd gezag het beste aansluit bij de behoeften van deze leerling en die:

a   het voorbereidend beroepsonderwijs of het middelbaar algemeen voortgezet onderwijs bezoekt en op leerwegondersteunend onderwijs is aangewezen, met:

1. scores op de criteria, bedoeld in artikel 15d, in het grensvlak van het leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs,
2. naar het oordeel van het bevoegd gezag een toegenomen Problematiek heeft nadat de beslissing is genomen dat de leerling op leerwegondersteunend onderwijs is aangewezen,

of

3. naar het oordeel van het bevoegd gezag een stapeling van andersoortige problematiek heeft dan wordt beoordeeld in het onderzoek of de leerling is aangewezen op leerwegondersteunend onderwijs of praktijkonderwijs,

of

b   beschikt over een toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs van een samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 1 van de wet of artikel 1 van de Wet op het primair onderwijs dan wel een ontwikkelingsperspectief en die:

1. voldoet aan het intelligentiequotiëntcriterium of leerachterstandscriterium voor toelating tot het praktijkonderwijs, bedoeld in artikel 15d, vierde lid, blijkens gegevens die gebaseerd zijn op screenings- of testinstrumenten als bedoeld in artikel 15d, tweede lid,

of

2. naar het oordeel van het bevoegd gezag, ongeacht een dergelijk intelligentiequotiënt of een dergelijke leerachterstand, een zodanige problematiek heeft dat toelaatbaarheid tot het praktijkonderwijs geboden is.

Dossierinhoud

Het samenwerkingsverband baseert de beschikking over de toelaatbaarheid tot het praktijkonderwijs uitsluitend op de volgende, bij de aanvraag gevoegde, gegevens:

a   een kopie van de beslissing dat de leerling is aangewezen op leerwegondersteunend onderwijs, of een kopie van de toelaatbaarheidsverklaring voor het speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs, dan wel een kopie van het ontwikkelingsperspectief,

b   de op schrift gestelde zienswijze en instemming van de ouders,

c   een motivering waaruit blijkt dat de leerling voldoet aan de voorschriften, bedoeld in het eerste lid, en

d   een leerlingdossier dat in elk geval bevat:

1. het ontwikkelingsperspectief of de onderwijskundige rapportage over de leerling,
2. een beschrijving van de activiteiten van het verwijzende bevoegd gezag in het kader van de begeleiding van de leerling, en van de resultaten van die activiteiten,
3. een document dat aangeeft welke externe deskundigen voor advies of hulp zijn ingeschakeld bij de begeleiding van de leerling,
4. een beschrijving van de risico's die zich naar verwachting zullen voordoen indien de leerling voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs blijft volgen, en
5. mogelijk relevante test- en toets gegevens.

Procedure Aanvraag Toelaatbaarheidsverklaring VSO

Wanneer een VO-school voor een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte geen passend ondersteuningsaanbod (meer) heeft en ook andere VO-scholen dit niet kunnen bieden, kan een Toelaatbaarheidsverklaring VSO aangevraagd worden. Uitgangspunt hierbij is dat voor deze leerling met deze onderwijsondersteuningsbehoefte het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) het best passende aanbod heeft en dat dit niet geboden kan worden door het reguliere voortgezet onderwijs in onze regio.

Redenen om te kiezen voor het VSO kunnen zijn dat de leerling aantoonbaar extra ondersteuningsbehoeften heeft ten aanzien van leren en ontwikkelen, sociaal-emotionele ontwikkeling, communicatie, fysieke situatie en/of medische situatie. Daarnaast hebben aspecten als cognitieve capaciteiten, ontwikkelingsleeftijd, didactische functioneringsniveau en leerkenmerken ook invloed op de mate van ondersteuningsbehoefte.

Voor de leerling kan dit betekenen dat hij/zij onder andere baat heeft bij kleinere setting, een meer gestructureerde leeromgeving, specifieke lesmethoden en onderwijsprogramma's, meer maatwerk en individuele aanpak.

Het bevoegd gezag van de school waar de leerling is aangemeld of staat ingeschreven vraagt een toelaatbaarheidsverklaring aan bij het samenwerkingsverband, bij de hiervoor ingestelde commissie PCL-PaO. Voor de aanvraag van een TLV moet gebruik gemaakt worden van een door het samenwerkingsverband ontwikkeld aanmeldformulier. Daarnaast dient het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) als basis voor de aanvraag. Dit OPP moet een actueel en geëvalueerd beeld geven van het ontwikkelingsperspectief, de belemmerende en stimulerende factoren van de leerling, de ondersteuningsbehoefte en de ondersteuning die geboden is en die nodig is om het verwachte uitstroomniveau te halen. Duidelijk moet zijn dat er sprake is van een periode van handelingsgericht werken gericht op de ondersteuningsbehoefte van de leerling.

De aanvraag moet mede onderschreven worden door de betrokken gedragsdeskundige. Bij een aanvraag vanuit een VO-school betreft dit de gedragsdeskundige van het Expertisecentrum SWV Fryslân-Noard.

Bij het aanvragen van een TLV is het niet wettelijk verplicht dat ouders akkoord gaan met de aanvraag door de school. Het samenwerkingsverband hecht veel waarde aan de zienswijze van ouders. Op het aanmeldformulier voor een TLV wordt gevraagd of ouders (en leerling) instemmen met de aanvraag. Mocht blijken dat de ouders niet achter de aanvraag staan, dan krijgen zij de kans om hun zienswijze toe te lichten in de PCL-PaO.

De PCL-PaO beoordeelt de aanvraag op ontvankelijkheid en inhoud. Bij het besluit over de toelaatbaarheid van een leerling tot het VSO, betreft het samenwerkingsverband advies van twee deskundigen. De directeur is gemandateerd door het bevoegd gezag om het besluit omtrent een TLV te nemen.

Als een besluit genomen is over een aanvraag voor een TLV krijgen de aanvragende school en de ouders van de leerling hiervan een schriftelijke bevestiging. De bevestiging wordt binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag gegeven, waarbij acht weken de uiterste grens is. Mocht het halen van deze beslistermijn niet mogelijk zijn, bijvoorbeeld door het verzamelen van aanvullende informatie of het oproepen van ouders voor hun zienswijze, dan wordt dit schriftelijk meegedeeld aan de aanvrager en wordt een redelijke termijn genoemd waarbinnen het besluit genomen zal zijn. Genoemde beslistermijnen zijn gebaseerd op de Algemene wet bestuursrecht.

Tegen het genomen besluit kan door de betrokkenen, volgens de Algemene wet bestuursrecht, bezwaar worden ingediend. Hiervoor is een bezwaarprocedure opgesteld. Samenwerkingsverband Fryslân-Noard heeft niet zelf een (bezwaar)adviescommissie maar heeft zich aangesloten bij de Landelijke Bezwaaradviescommissie Toelaatbaarheidsverklaringen (LBT), een door Onderwijsgeschillen ingestelde commissie. Verdere informatie omtrent de bezwaarprocedure is te vinden op de website van het samenwerkingsverband (Klachten en bezwaren).

In een TLV is opgenomen hoe lang deze geldig is en welke bekostigingscategorie wordt toegekend (laag, midden of hoog) afhankelijk van de zwaarte van ondersteuningsbehoefte van de leerling. Als ouders verhuizen blijft de door ons samenwerkingsverband afgegeven TLV geldig en daarmee kan een leerling bij een VSO in een andere regio worden aangemeld. Als een TLV voor het VSO afloopt moet de hertoewijzing weer bij het samenwerkingsverband worden aangevraagd dat ook de eerdere TLV heeft afgegeven.

Procedure

Binnen ons samenwerkingsverband maken we gebruik van **3 formulieren** voor het aanvragen van een TLV:

- A. Aanvraag Toelaatbaarheidsverklaring – door VO-school.
- B. Aanvraag Toelaatbaarheidsverklaring – door VSO-school.
  - Voor overgang van (S)BaO/SO naar VSO (onderstroom)
  - Ook te gebruiken voor een TLV-aanvraag voor een jongere die bij geen enkele school staat ingeschreven.
- C. Aanvraag Toelaatbaarheidsverklaring voor zittende VSO leerlingen met een aflopende TLV (hertoewijzing) – door VSO-school.

Als het een aanvraag door een **reguliere VO-school** betreft kan het gaan om:

- Een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte, afkomstig van het primair onderwijs (BaO en SBO én SO). Het bevoegd gezag van de VO-school heeft vastgesteld dat de leerling extra ondersteuning nodig heeft welke de school niet kan bieden. En waarvan de school heeft vastgesteld dat deze extra ondersteuning ook niet door een andere reguliere VO-school in ons samenwerkingsverband geboden kan worden. Dit is een nieuwe aanmelding en hierbij geldt de woonplaats van de leerling bij aanmelding als uitgangspunt. De TLV moet aangevraagd worden bij het samenwerkingsverband van de woonplaats van de leerling (staat ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie)⁵. [Formulier A]
- De leerling zit op een school voor regulier voortgezet onderwijs en het blijkt dat de school niet (meer) kan bieden wat de leerling nodig heeft. Vastgesteld is dat deze extra ondersteuning ook niet door een andere reguliere VO-school geboden kan worden. In overleg met ouders, en vaak in afstemming met het samenwerkingsverband, kan dan gekozen worden voor het aanvragen van een TLV. De VO-school onderbouwt dit door aan te tonen dat zij de nodige inspanningen heeft gedaan om de leerling binnen de ondersteuningsstructuur van de eigen school te bieden wat er mogelijk was. De school geeft aan waarom er nu gekozen wordt voor een route via het VSO. De verwijzende VO-school vraagt de TLV aan bij het eigen samenwerkingsverband. [Formulier A]

Als het een aanvraag van een **VSO-school** betreft kan het gaan om:

- Een leerling afkomstig van het primair onderwijs (BaO en SBO én SO). Dit is een nieuwe aanmelding en hierbij geldt de woonplaats van de leerling bij aanmelding als uitgangspunt. Nadat de leerling bij het VSO is aangemeld, vraagt de VSO-school de TLV aan voor die leerlingen die woonachtig zijn in de regio van ons samenwerkingsverband (staan ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie). [Formulier B]
- Een jongere die bij geen enkele school staat ingeschreven en aangemeld wordt bij het VSO. Ook dit is een nieuwe aanmelding waarbij de woonplaats bij aanmelding het uitgangspunt is. [Formulier B]
- Een leerling (van een reguliere VO-school) die door de ouders direct wordt aangemeld bij een VSO-school. In het uitzonderlijke geval dat niet de reguliere VO-school een TLV-aanvraag doet voor deze leerling, moet de aanvraag gedaan worden door de VSO-school waar de leerling is aangemeld. Deze VSO-school vraagt de TLV aan bij het samenwerkingsverband van de VO-school. Dus als de VO-school waar de leerling van afkomstig is één van onze scholen is, vraagt de VSO-school de TLV bij ons aan. [Formulier B]
- Hertoewijzing: een aflopende TLV die door ons samenwerkingsverband is afgegeven en waarbij vervolg in het VSO wenselijk blijft. Voor deze leerlingen moet de nieuwe TLV ook weer bij ons samenwerkingsverband aangevraagd worden. [Formulier C]

---

⁵ Zie het document Gemeentes en SWV VO Friesland voor de regio indeling.
Procedures behorend bij Ondersteuningsplan 2018-2022 SWVFN

Hoe kunt u aanvragen:

Met ingang van het schooljaar 2018-2019 kunt u de aanvragen alleen nog via het programma Kindkans (een beveiligde digitale omgeving) indienen. Hierbij moet gebruik gemaakt worden van de in Kindkans vermelde versies van de formulieren. Via het programma Kindkans krijgt u meldingen als de status van de aanvraag veranderd. Voor meer informatie hierover verwijzen we u naar de handleiding van Kindkans.

V(S)O-scholen die deel uitmaken van ons SWV hebben accountgegevens ontvangen. VSO-scholen buiten de regio kunnen een account aanvragen door dit verzoek te mailen naar alange@swvfryslan-noard.nl

Tot 1 augustus 2018 kunnen **VSO scholen die geen deel uitmaken van ons SWV** de aanvraag nog per mail indienen. Wilt u van de gehele aanvraag (formulier & OPP & evt. relevante bijlages) één bestand maken en dit opslaan met daarin de naam van de betreffende leerling (TLV Achternaam Voornaam). U kunt uw aanvraag mailen naar alange@swvfryslan-noard.nl. Nadat de aanvraag binnen is, krijgt u een ontvangstbevestiging met daarin de datum voor welke PCL-PaO vergadering deze aanvraag op de agenda staat.

Uitleg m.b.t. het invullen.

Bij het invullen van alle aanvraagformulieren is de motivatie voor de aanvraag essentieel en wordt u verzocht dit helder en bondig weer te geven.

Op de formulieren worden een aantal handtekeningen gevraagd:

- Van de directeur van de aanvragende V(S)O-school voor akkoord met deze aanvraag.
- Daarnaast is, als ondersteuning van de aanvraag, de handtekening van een gedragsdeskundige noodzakelijk:
  - bij formulier A van de betrokken gedragsdeskundige van het samenwerkingsverband. Hiervoor is een apart formulier waarin de samenvatting van de relevante dossierinformatie gegeven wordt. En ook de motivatie van deze aanvraag die door de gedragsdeskundige onderschreven wordt.
  - bij formulier B en C van de betrokken gedragsdeskundige van de VSO-school.
- Bij formulier A en B wordt gevraagd of leerling en ouders/verzorgers met gezag willen tekenen dat zij instemmen met de aanvraag. Ook wordt gevraagd te tekenen dat zij op de hoogte zijn dat het formulier met bijgevoegde dossierinformatie wordt ingediend. Mochten ouders/verzorgers niet akkoord zijn, dan wordt school verzocht hierover contact met de PCL-PaO op te nemen. De PCL-PaO zal dan de ouders uitnodigen om hun zienswijze te horen.
- Bij hertoewijzing-aanvragen [formulier C] is het uitgangspunt dat VSO-school en ouders/verzorgers dit besproken hebben en dat men akkoord is, anders wordt ook in dit geval de VSO-school verzocht van te voren contact op te nemen.
- Bij deze drie formulieren wordt altijd gevraagd een OPP met recente evaluatie en handtekeningen toe te voegen.

In formulier B en C wordt de aanvragende VSO-school gevraagd aan te geven welke bekostigingscategorie en welke periode wenselijk is. Indien het gaat om categorie midden/hoog of om een lange periode is gerichte onderbouwing noodzakelijk.

Bij alle formulieren wordt gevraagd, zoals eerder genoemd, bijlages toe te voegen. In elke situatie is dat een OPP. Daarnaast zijn er per aanvraagformulier mogelijk specifieke bijlages aangegeven die verplicht zijn. Meer informatie hierover kunt u vinden als u ingelogd bent in Kindkans.

We hopen u zo voldoende geïnformeerd te hebben. Indien er vragen zijn, kunt u natuurlijk contact met ons opnemen, via info@swvfryslan-noard.nl of telefonisch via 058 88 01 270.

Procedure Van speciaal naar gewoon

Een van de uitgangspunten van ons samenwerkingsverband is “regulier waar het kan, speciaal waar het moet”. Overstappen van speciaal onderwijs naar gewoon/regulier onderwijs is geen doel op zich. Het is net als de omgekeerde beweging (van gewoon naar speciaal) een middel om een leerling die onderwijsomgeving aan te bieden waarin die leerling het meest gedijt. Een onderwijssetting waarin rekening wordt gehouden met wat de jongere in zich heeft en waarin optimaal tegemoet wordt gekomen aan diens onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Overstappen past in deze context: gewoon waar het kan in de nabijheid van de woonplek, speciaal waar het moet.

Overstap van speciaal naar gewoon

Er zijn een aantal situaties waarin de overstap (terugplaatsing of overplaatsing) van een leerling van het speciaal onderwijs naar het regulier onderwijs overwogen wordt:

- Bij de overgang PO naar VO. De leerling gaat het SO verlaten en overwogen wordt tot een vervolg in het regulier voortgezet onderwijs of in het voortgezet speciaal onderwijs.
- Tijdens een schoolloopbaan in het VSO wordt de overstap naar regulier VO – regelmatig – overwogen.
- Na een periode van ‘onderwijs in geslotenheid’ wordt gezocht naar een vervolg binnen het regulier VO of binnen het VSO.

Bij verwijzing naar speciaal onderwijs verplicht de wet om van meet af aan te kijken wanneer de leerling weer ‘terug’ kan naar het regulier onderwijs. Het uitgangspunt van passend onderwijs is de ondersteuningsbehoefte van de leerling, wat heeft deze leerling nodig om tot optimale ontwikkeling te komen? Regelmatig wordt deze vraag gesteld, bijvoorbeeld bij de overstap naar het voortgezet onderwijs en bij het jaarlijks opstellen en bespreken van het OPP. De jongere kan goed op zijn plek zijn in het VSO maar het is ook mogelijk dat terugplaatsing naar het regulier onderwijs meer ontwikkelingskansen biedt of beter tegemoet komt aan de mogelijkheden en onderwijsbehoefte van de leerling.

Deze vraag, is een overstap naar het regulier VO een reële optie, wordt zeker gesteld als de periode van de TLV (toelaatbaarheidsverklaring) is afgelopen. Naar deze groep wordt in de Wet op het voortgezet onderwijs, Artikel 17a, lid 18d verwezen). *“Het ondersteuningsplan omvat in elk geval: De procedure en het beleid met betrekking tot de terugplaatsing of overplaatsing naar het voortgezet onderwijs van leerlingen van scholen voor voortgezet speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs voor wie de periode waarop de toelaatbaarheidsverklaring, bedoeld in artikel 40, twaalfde lid, van de Wet op de expertisecentra betrekking heeft, is verstreken.”*

Het uitgangspunt van ons samenwerkingsverband is dat bij elke aanvraag van een TLV, zowel voor de overstap van regulier naar speciaal én ook voor de voortzetting in het VSO, de aanvragende school duidelijk en helder moet motiveren waarom het voortgezet speciaal onderwijs voor deze leerling van belang is.

Hoewel de vraag of de overstap naar het regulier VO een reële optie is op diverse momenten en in diverse situaties gesteld kan worden, blijkt uit onderzoek⁶ dat terugplaatsing nog weinig voor komt en veelal maatwerk is. In genoemd onderzoek wordt geconcludeerd dat het samenwerkingsverband een stimulerende rol kan spelen in het uitwisselen van kennis. Samenwerking, afstemming en evaluatie met alle geledingen in en buiten de reguliere school (VSO, ouders, externe begeleiding) zijn van wezenlijk belang om op het vlak van echt passend onderwijs meer mogelijkheden te realiseren voor leerlingen. Ook al is de overstap van speciaal naar regulier individueel maatwerk, het is toch goed om binnen ons samenwerkingsverband tenminste werkafspraken te hebben hoe er omgegaan wordt met de begeleiding van de leerling en hoe de samenwerking met de ouders vorm krijgt. In de handreiking die voor de overstap van speciaal naar gewoon die door ons samenwerkingsverband is opgesteld, hebben we - vanuit de aanbevelingen uit eerder genoemd onderzoek - (geprobeerd) aan deze aspecten aandacht te besteden.

⁶ Reitsma, M., Sontag, L., Schipper, A & Wit, de C. (2013). Speciaal Gewoon. Van speciaal naar regulier onderwijs. 's-Hertogenbosch: KPC Groep.

Symbiose.

Naast bovengenoemde optie (de totale overstap van (V)SO naar regulier VO) bestaat er ook de mogelijkheid van deels onderwijs in het VSO en deels in het VO. In dit geval is er sprake van een 'symbiosetraject'. In een symbiosetraject blijft de leerling ingeschreven bij de eigen VSO-school. Hij volgt daar onderwijs, maar volgt daarnaast een deel van het onderwijsprogramma op een reguliere VO-school. Er bestaat ook omgekeerde symbiose. Een leerling staat ingeschreven op het regulier onderwijs en krijgt deels onderwijs op een school voor VSO. Uitgangspunt is dat de leerling op de school waar hij staat ingeschreven minimaal de helft van de onderwijstijd doorbrengt; de inspectie hanteert als ondergrens 40% op de eigen school en maximaal 60% op een andere school.

Ook hier geldt dat het maatwerk is, waarbij over de bekostiging en de organisatie structurele afspraken worden gemaakt, tussen de betrokken VSO-scholen en reguliere VO-scholen. Van beide betrokken scholen sluit het bevoegd gezag een schriftelijke overeenkomst inzake de uitvoering, met daarin een aantal wettelijk vastgestelde onderwerpen. In het OPP van de leerling wordt inhoudelijk beschreven welk programma de leerling in het regulier onderwijs volgt en met welk doel.

Binnen ons samenwerkingsverband is een klankbordgroep Symbiose ingericht die bezig is met nadenken over en het mogelijk ontwikkelen van symbiosetrajecten. Want naast symbiosetrajecten op individueel leerling niveau willen we ook de mogelijkheden op groepsniveau onderzoeken.

Van onderwijs in gesloten naar het V(S)O.

Jongeren die moeten worden behandeld in een gesloten instelling gaan naar het zogenaamde 'onderwijs in geslotenheid' (instituut-school).

In de 'Focus op onderwijstraject VO'⁷ wordt hierover het volgende gesteld:

"De schoolloopbaan van jongeren met ernstige gedragsproblemen loopt doorgaans niet soepel. Succes op school geeft jongeren op korte en lange termijn een gunstig perspectief. Een ondersteunende en positieve opstelling van de ouders bij het onderwijs van hun kind draagt bij aan een goede schoolloopbaan. De aanpak van gedragsproblemen kan niet los staan van de aanpak om de schoolloopbaan tot een succes te maken. Een plaatsing in een justitiële jeugdinstelling of instelling voor JeugdzorgPlus brengt vaak een breuk in het onderwijstraject met zich mee. De jongere wordt uitgeschreven uit de school van herkomst, wordt ingeschreven in de school van de gesloten instelling, krijgt tegelijk een zorgtraject en kan daarna vaak na veel moeite pas weer worden ingeschreven in een school waar hij of zij na het verlaten van de instelling het onderwijs vervolgt. Ook qua inhoud vormt het onderwijs vaak geen aansluitend traject. "

Na het volgen van onderwijs in geslotenheid zijn er voor het vervolg van het onderwijstraject diverse mogelijkheden:

- Er is een van tevoren gemaakte afspraak over een terugplaatsing naar de school van herkomst. De leerling wordt bij terugplaatsing zonder voorbehoud opnieuw ingeschreven bij de school van herkomst. Bij de instituut-school ligt de verantwoordelijkheid tijdens de plaatsing het contact met de school van herkomst te onderhouden, bij deze school ligt de verantwoordelijkheid de zorgplicht voor de leerling na plaatsing weer over te nemen. De school van herkomst kan zowel een reguliere VO-school zijn als een VSO-school. Indien gewenst kan deze school ondersteuning vanuit het Expertisecentrum van ons samenwerkingsverband inroepen.
- Er is overeenstemming tussen alle belanghebbenden (ouders/leerling/instituut-school/toekomstige school) voor een vervolg binnen een andere school dan de school van herkomst. Dit kan zowel regulier VO zijn als VSO; als er nog geen TLV is voor deze leerling vraagt de VSO-school waar de leerling aangemeld wordt deze aan, ondersteund door de instituut-school. Ook hier kan de school ondersteuning vanuit het Expertisecentrum van ons samenwerkingsverband inroepen.
- De terugplaatsing bij de school van herkomst noch bij een 'nieuwe' V(S)O-school is niet vanzelfsprekend. In deze gevallen kan het samenwerkingsverband worden ingeschakeld om samen met al de betrokken partijen naar een passende school te zoeken. Voorwaarde hiervoor is dat de instituut-school vroegtijdig actie onderneemt om het samenwerkingsverband bij de

⁷ Focus op Onderwijstraject VO. Een handreiking voor een doorlopend traject voor, tijdens en na gesloten verblijf tussen het onderwijs in geslotenheid en het voortgezet (speciaal) onderwijs. (November 2014) Ministeries OCW, VWS en VenJ.

zoektocht/plaatsing te betrekken. Binnen deze route zijn diverse opties: een direct vervolg binnen een VO-school of een VSO-school of via een OPDC-plaatsing naar het reguliere VO of het VSO. De leerlingen die hiervoor in aanmerking komen, kunnen rechtstreeks worden aangemeld bij (de consulenten passend onderwijs van) ons samenwerkingsverband.